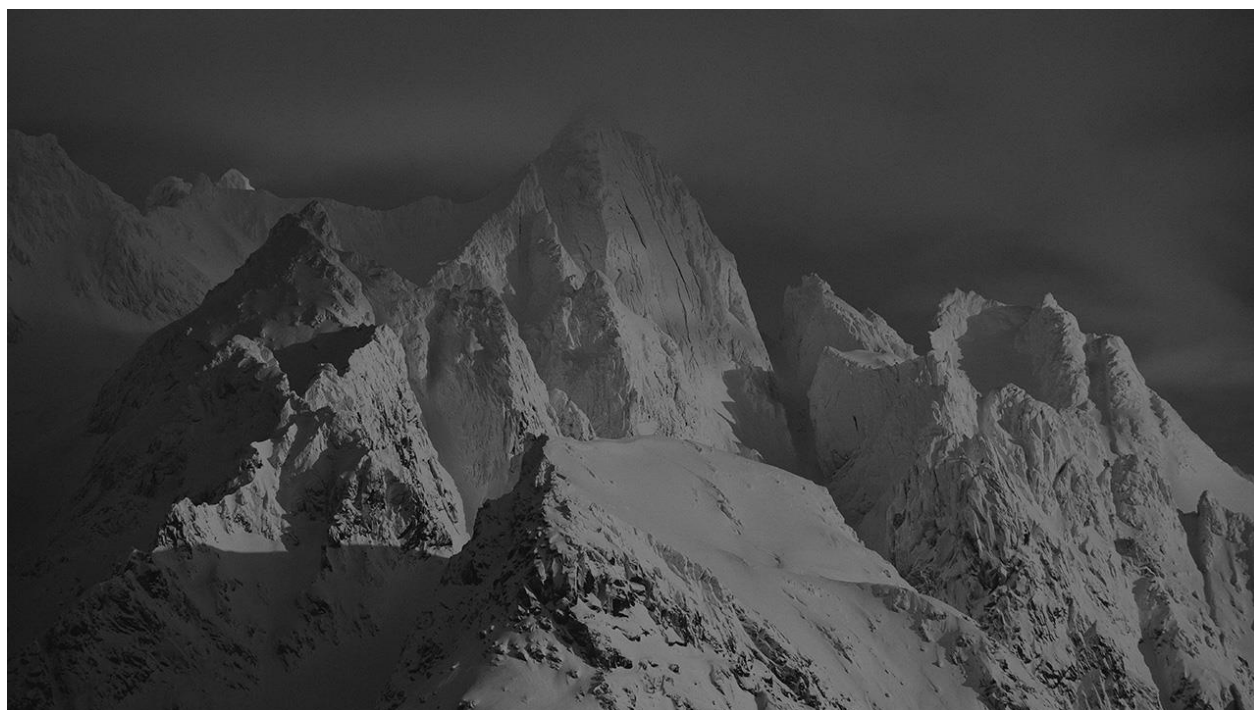

Forsikringsvilkår

NÆRINGSBYGG

Gjelder fra

01.01.2026

INNHold

PUNKT	SIDE
1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR	2
2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER.....	2
3. HVA SOM ER FORSIKRET	3
4. HVILKE SKADER SOM ERSTATTES	5
5. ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER, SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ENDRING AV RISIKO	9
6. FORSIKRINGSSUMMER.....	14
7. SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER.....	15
8. ANSVAR.....	21
9. RETTSHJELP (for privatpersoner, BORETTSLAG OG BOLIGSAMEIER)	24
10. YRKESKADDEFORSIKRING	26
11. NATURSKADE	26
12. PÅBUD FRA OFFENTLIG MYNDIGHET	28
SIKKERHETSFORSKRIFTER (TILLEGG)	29
Bistand i klagesaker	36

FORSIKRINGSAVTALEN BESTÅR AV

- forsikringsbeviset
- forsikringsvilkår og kundevalgte tilleggforsikringer
- Generelle vilkår
- Lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 (FAL)
- Lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989
- det øvrige lovverk med forskrifter

Teksten i forsikringsbeviset og kundevalgte tilleggforsikringer gjelder foran forsikringsvilkårene. Forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder for

- 1.1** den som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker).
- 1.2** innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett i fast eiendom.
- 1.3** innehaver av panterett i løsøre, men bare hvis panthaveren har mottatt forsikringsattest fra selskapet, jfr. FAL § 7-1, 3. ledd som er fraveket.
- 1.4** annen panthaver eller eier av ting enn de som er omtalt i pkt. 1.1 til 1.3, men bare hvis forsikringstakeren har forsikringsplikt i henhold til lov eller avtale.
- 1.5** ny eier ved eierskifte, men bare inntil den nye eier har tegnet forsikring, og ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

Selskapet kan med bindende virkning for medforsikrede endre avtalen eller la den opphøre.

Ved skadeoppgjør kan selskapet forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til denne med bindende virkning for medforsikrede, med mindre selskapet har fått skriftlig meddelelse om den medforsikrede interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjør finner sted.

2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER**2.1 PÅ FORSIKRINGSSTEDET**

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

2.2 UTENFOR FORSIKRINGSSTEDET (BORTEFORSIKRING)

- 2.2.1** For ting som midlertidig er borte fra forsikringsstedet, gjelder forsikringen i Norden.

Borteforsikringen gjelder ikke for ting som anvendes i entreprenør-, installasjons-, monterings- eller håndverksvirksomhet, og heller ikke for ting på bygge-/ anleggsplass.

2.3 SPESIELLE GYLDIGHETSOMRÅDER

- 2.3.1** Naturskadeforsikringen gjelder i Norge.
- 2.3.2** Ansvarsforsikringen gjelder i Norden.
- 2.3.3** Yrskesskadeforsikringen gjelder der Lov om yrkesskadeforsikring bestemmer.
- 2.3.4** Rettshjelpforsikring for boligselskap gjelder i Norden.

3. HVA SOM ER FORSIKRET

Det framgår av forsikringsbeviset hva som er forsikret, og hvilke kundevalgte tilleggsforsikringer som gjelder.

3.1 BYGNINGER M.M.

som er nevnt i forsikringsbeviset.

Til bygning medregnes grunnmur og fundamenter samt innvendige rørføringer, ledninger og fastmontert utstyr som er nødvendig for bygningens formål.

Utvendige ledninger med tilknyttet utstyr som er lagt etter gjeldende forskrifter og som fører væske eller elektrisitet til eller fra bygning fram til brønn eller offentlig ledning. Forsikringen omfatter også oljetank, oljeskiller, septiktank og drengum.

Forsikringen omfatter ikke:

- infiltrasjonsledning og spredeledning/ grøft.

Til bygning medregnes ikke maskiner, løsøre og installasjoner som er montert for eller er et ledd i produksjons- eller næringsvirksomhet, eller i drift av offentlige eller private virksomheter, med faste eller løse installasjoner, så som maskinfundamenter av ethvert slag, alle tilknyttede rør og ledninger, maskiners ventilasjonsanlegg m.v., og heller ikke utsmykning signert av kunstner.

I tillegg omfatter bygningsforsikringen:

3.1.1 Ryddingsutgifter, herunder giftig og miljøfiendtlig avfall.

Utgifter til riving, rydding, bortkjøring og deponering av verdiløse rester av skadede ting etter erstatningsmessig skade.

Merutgifter, innenfor et tidsrom av 12 måneder, til lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadede ting etter erstatningsmessig skade når påbud er gitt med hjemmel i lov eller forskrifter. Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet, jfr. pkt. 12.

Erstatningen er begrenset til 50 % av bygningens forsikringssum, høyst kr 4.000 000.

3.1.2 Tap av husleieinntekt

- i inntil 36 måneder beregnet etter reglene i pkt. 7.5 på grunn av at bygning, del av bygning, leilighet eller egen bebodd bolig ikke kan benyttes til sitt formål etter erstatningsmessig skade, jf. pkt. 4. For ikke benyttede eller ikke utleide arealer erstattes ikke husleietap.
- i inntil 24 måneder hvis atkomsten eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av midlertidige skadeforebyggende tiltak, redningstiltak eller selve skaden. Dette gjelder hvis skaden direkte truer eller er utløst, selv om sikredes eiendom ikke direkte er berørt.
- for bygninger som ikke blir gjenoppført erstattes husleietap i den perioden gjenoppføring normalt kunne ha skjedd, begrenset oppad til 12 mnd.
- for fritidsbolig/hytte beregnes erstatningen på grunnlag av estimert åremålsleie, oppad begrenset til kr 50.000.

Unntatt er tap av husleieinntekt pga. at bruken av forsikringsstedet blir fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av forhold nevnt i naturskadevilkårets pkt. 11.1 - 11.6.

Erstatningen er begrenset til 20 % av forsikringssummen for hver enkelt bygning.

3.1.3 **Prisstigning etter skade**

Påløpne ekstraavgifter på grunn av prisstigning etter skade, begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadede ting. Se punkt 7.5.

3.1.4 **Bygningsmessige forandringer/påkostninger** innenfor opprinnelig byggevolum foretatt i avtaleperioden og som medfører verdiøkning med inntil 10 % av bygningens prisgrunnlag. Verdiøkningen skal meldes til selskapet senest ved utløpet av avtaleperioden.

3.1.5 **Hageanlegg og uteområde m.m.**

Hageanlegg, uteområde, utvendig svømmebasseng og annen badekilde (boblebad, badestamp m.v.) med tilknyttede ledninger, gjerde, flaggstang og parabolantenne. Leke-, postkasse-, sykkel- og søppelstativer er også inkludert.

Erstatningen er begrenset til kr 200 000.

Forsikringen omfatter ikke veksthus/ brygge/ kaianlegg o.l.

3.1.6 **Hageredskap o.l.**

Redskap og løst tilbehør til bygningen, samt fyringsolje/vann. Med redskap og løst tilbehør forstås gressklippere, snøfresere, jordfresere, samt andre arbeidsmaskiner som ikke er registreringspliktige og som har vekt under 750 kg. Erstatningen er begrenset til kr 100.000.

3.1.7 **Bygningsmessig tilleggsinnredning i boligrom**

Innredningen må være innenfor opprinnelig byggevolum og være bekostet av leieboeren, borettsshaveren eller eier av selveierleilighet, men ikke rom for ervervsvirksomhet eller i rom som har tilknytning til ervervsvirksomhet.

3.1.8 **Påbud fra offentlig myndighet**

Merutgifter til skadeutbedring av fullverdiforsikret og ved førsterisikoforsikret bygning erstattes med inntil 50 % av prisberegningsgrunnlaget, begrenset til kr 3.000.000, når merutgiftene skyldes endrede tekniske krav til bygningen iht. lov eller offentlig forskrift, jf pkt. 12

Kravene må gjelde den skadede del av bygningen og være en direkte følge av skaden.

Selskapet kan kreve at man søker å utnytte de dispensasjonsmuligheter som ligger i Plan og Bygningsloven.

- I bygning, eller deler av bygning som benyttes til boligformål, er erstatningen begrenset til kr 300.000 per boenhet.

3.1.9 **Ansvarsforsikring**

som eier av den forsikrede eiendom. Se pkt. 8.

3.1.10 **Retts hjelp**

Se pkt. 9.

3.1.11 **Yrkesskedeforsikring**

Se pkt. 10.

3.2 **LØSØRE**

Forsikringen omfatter løsøre med inntil det beløp som er angitt, når dette er nevnt i forsikringsbeviset.

Som løsøre anses ikke maskiner og inventar, med faste og løse installasjoner, som er montert for eller er et ledd i produksjons- eller næringsvirksomhet eller i drift av offentlige eller private virksomheter, så som maskinfundamenter, alle tilknyttede rør og ledninger, maskiners ventilasjonsanlegg m.v. Særskilt avtale må inngås for at ovennevnte skal omfattes av forsikringen.

Når løsøre er forsikret, omfattes utover forsikringssummene også:

3.2.1 **Nyanskaffelser**

av løsøre inntil 10 % av forsikringssummen.

Verdøkningen skal meldes selskapet senest ved utløpet av avtaleperioden.

3.2.2 **Ryddingsutgifter, herunder giftig og miljøfiendtlig avfall.**

Utgifter til riving, rydding, bortkjøring og deponering av verdiløst løsøre er inkludert i punkt 3.1.1.

3.3 **FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE:**

3.3.1 Motorvogn, tilhenger til motorvogn, luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy.

3.3.2 Penger og verdipapirer.

3.3.3 Modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats o.l.

3.3.4 Varer.

4. **HVILKE SKADER SOM ERSTATTES**

4.1 **FELLESREGLER**

Med skade forstås også tap av ting, husleietap og utgifter nevnt i pkt. 3.

Skade må inntreffe plutselig og uforutsett. Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer erstattes ikke.

Aldersfradrag og egenandeler, se pkt. 7.6.1 - 7.6.2

Er virksomheten opphørt eller eiendommen fraflyttet, erstattes bare skader ved brann, direkte lynnedslag og naturskade, se pkt 5.3.1

Sikkerhetsforskrifter, se pkt. 5.

4.2 BRANN

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.1., 5.2.2., 5.2.5., 5.2.7.

4.2.1 Skade som erstattes:

- Brann, dvs. ild som er kommet løs.
- Skade ved direkte lynnedslag. Med direkte lynnedslag menes at tingen direkte er truffet av lynet og er tydelig merket av lynnedslaget.
- Elektrisk fenomen. Med elektrisk fenomen menes skade på ting/bygning ved for eksempel kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.
- Eksplosjon/implosjon.
- Sprengningsskade
Spesiell egenandel ved skade som skyldes sprengningsarbeid, se pkt. 7.6.1.7.
- Plutselig nedsooting.
- Skade ved at luftfartøy, deler av eller fra luftfartøy, rammer forsikrede ting.

4.2.2 Skade som ikke erstattes:

- Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann.
- Elektrisk fenomen på
 - elektrisk maskin, apparat eller ledning med driftsspenning over 1000 volt,
 - transformator,
 - datautstyr,
 selv om det oppstår brann i tingen.
- Skade på forbrenningsmotor ved eksplosjon i denne.
- Skade på transformator, elektrisk maskin, apparat, datautstyr o.l. ved eksplosjon i disse.
- Skade på smelteovn, mikser, skjenk, digel, form o.l. hvor eksplosjon oppstår

4.3 VANN OG ANNEN VÆSKE

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.3., 5.2.5., 5.2.7.

4.3.1 Skade som erstattes:

- Utstrømning av vann eller annen væske fra bygnings rørledning med tilknyttet utstyr, akvarium og vannseng, ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse.
- Skade ved vann som plutselig trenger inn i bygning fra terreng, gjennom grunn eller gjennom avløpssystemet, når det fører til synlig, frittstående vann over laveste gulv.
- Utstrømning av slokkemiddel fra brannslukningsanlegg og/eller brannslukningsapparater.
- Skade som skyldes lekkasje fra utett våtrom (bad, dusjrom og vaskerom), dersom dette er yngre enn 25 år.

4.3.2 Skade som ikke erstattes:

- Skade som skyldes mangelfull/sviktende drenering eller at vann eller annen væske trenger inn i bygning på annen måte enn angitt i pkt. 4.3.1.
- Skade som skyldes vann fra takrenne, utvendig nedløp samt utett forbindelse mellom tak og taksluk/innvendig nedløp.
- Skade ved vanninntrengning gjennom utette tak, vegger, grunnmur eller bunnsåle.
- Skade ved vann, snø eller sand som trenger inn utenfra, med mindre det er oppstått som følge av erstatningsmessig bygningsskade
- Skade på eller i våtrom på gulv eller vegg som skal tåle vann, uansett årsak.
- Skade ved oversvømmelse fra gulvsluk gjennom utette gulv eller oppfanger rundt sluk, uansett årsak.
- Skade ved vanlig bruk, dusjing, søl eller kondens.
- Skade ved sopp, muggsopp, råte eller bakterier, uansett årsak.
- Tap av vann, fyringsolje eller annen væske, ut over det som er nevnt i pkt. 3.1.6.

4.4 BRUDD PÅ BYGNINGENS RØRLEDNING FOR VANN ELLER ANNEN VÆSKE

Sikkerhetsforskrifter, se pkt. 5.2.3., 5.2.5., 5.2.7.

4.4.1 Skade som erstattes:

- Brudd på innvendig rørledning og tilknyttet utstyr, herunder radiator, varmtvannsbeholder/-bereder, fyringskjel og oljetank, se pkt. 3.1.
- Brudd på utvendig rørledning med tilknyttet utstyr, se pkt. 3.1.

4.4.2 Skade som ikke erstattes:

- Skade på takrenne, utvendig nedløp og taksluk for innvendig nedløp, drenerør, pumpe eller ledning tilhørende vannbasseng.
- Utgifter til spyling, tining av utvendig ledning, staking og inspeksjon, herunder utgifter til oppbryting og graving, dersom det ikke kan påvises fysisk skade på ledningen.
- Utgifter til utbedring av hageanlegg og vannbasseng etter graving utover det som er angitt i pkt. 3.1.5.
- Skade som skyldes gradvis eller vesentlig forringelse av rust, korrosjon, annen tæring, slitasje, gjengroing eller setninger i grunnen.

4.5 TYVERI OG SKADEVERK

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.4.

4.5.1 Skade som erstattes:

Tyveri fra bygning/ rom i bygning.

Skadeverk i forbindelse med tyveri fra rom i bygning.

Når lokalene er utstyrt med FG-godkjent alarm med overføring til alarmsentral erstattes også tyveri og skadeverk når uvedkommende har latt seg låse inne i bygning i åpningstiden.

4.5.2 Skade som ikke erstattes:

- Skade ved tyveri og skadeverk når bygningen eller rommet er åpent for kunder eller publikum, eller når tyven i dette tidsrom har latt seg innelåse i bygningen, selv om tyveriet har skjedd utenfor åpningstiden.
- Skadeverk begått av ansatte.
- Utgifter til utskifting av låser hvis nøkler/koder har kommet på avveie.
- Skade på glass i vinduer og dører i utleide lokaler.
- Skade forårsaket av forsikringstakers husstandsmedlem, leieboer/leietaker eller dennes husstand.

4.6 NATURSKADE

Forsikringen dekker skade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70. Se pkt. 11 om spesielle bestemmelser og hva som ikke er omfattet av forsikringen.

Følgende skader erstattes ikke:

- skade som umiddelbart skyldes lyn, frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang
- skade forårsaket av dyr, insekter, bakterier, sopp, råte e.l.

4.7 VIND SVAKERE ENN STORM

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.5, 5.2.7.

Skade som erstattes:

- Skade ved vind som er svakere enn storm.

Skade som ikke erstattes:

- Skade som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o.l.
- Skade ved vann, snø, sand o.l. som trenger inn utenfra, med mindre dette skyldes en erstatningsmessig bygningsskade etter pkt. 4.10.
- Skade på båt, hageanlegg, antenner, skilt, markiser, veksthus o.l.
- Skade ved mangelfull eller sviktende fundamentering, materialfeil, feil eller svakheter ved konstruksjonen, samt uriktig montasje.
- Skade som rammer bygningsdel som ikke er montert på sin faste plass.
- Skade på utstyr montert for næringsvirksomhet.
- Skade på løsøre

4.8 BRUDDSKADE PÅ GLASS OG SANITÆRPORSELEN

Skade som erstattes:

- I rom i bolig, i boligens tilhørende lofts- og kjellerrom og i oppgang som bare fører til boliger, erstattes bruddskade på glassruter og sanitærporselen. Som bolig regnes ikke hotell, pensjonat, internat, herberge o.l.
- I fellesarealer, også for annen bruk enn bolig, dekkes bruddskade på glassruter og sanitærporselen. I bygningens øvrige rom erstattes ikke bruddskade på glass og sanitærporselen uten særskilt avtale.

Skade som ikke erstattes:

- Skade ved riper og avskallinger.
- Skade som skyldes arbeider med glasset og dets rammer, eller skade ved bygnings- og innredningsarbeider.
- Utett isolerglass (punktering)..

4.9 SVIKT I BYGNINGENS KONSTRUKSJON

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.5, 5.2.7.

Skade som erstattes:

Skade ved ekstraordinær svikt i de bærende bygningskonstruksjoner i de første 20 år etter at bygningen var ny.

Skade som ikke erstattes:

- Skade som oppstår så lenge leverandørgarantien løper eller som oppstår tidligere enn 12 måneder etter overtakelse av hele bygningen som ny.
- Kostnader til utbedring av de svakheter som forårsaket skaden.
- Skade alene på bærende konstruksjon under laveste gulv.
- Skade som skyldes kjæledyr, insekter, sopp, muggsopp, råte eller bakterier.

4.10 SNØTYNGDE, SNØPRESS M.M.

Sikkerhetsforskrift - se pkt. 5.2.5, 5.2.6, 5.2.7.

Skade som erstattes:

- Skade ved snøtyngde og snøpress på bygning
- Skade ved ras på eller fra tak.

Skade som ikke erstattes:

- Skade på antenner, skilt, veksthus og hage/ grøntanlegg.
- Skade ved mangelfull eller sviktende fundamentering, materialfeil, feil eller svakheter ved konstruksjonen, setninger samt uriktig montasje,
- Skade på takrenner og snøfanger,
- Skade på utstyr montert for næringsvirksomhet

4.11 ANNEN SKADE

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.

Skade som erstattes:

- Annen skade på bygning og som ikke er nevnt i punktene 4.2 - 4.10.
- Skade på medforsikret løsøre ved sammenbrudd i bygning eller bygningsdel som følge av erstatningsmessig bygningsskade.

Skade som ikke erstattes:

- Skade som består i svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o. l.
- Skade som skyldes mangelfull eller sviktende drenering.
- Skade ved vann, snø eller sand som trenger inn utenfra, med mindre dette er en følge av en erstatningsmessig bygningsskade.
- Skade som skyldes utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger i grunnen/bygget, jordtrykk, frost, tele, materialfeil, rust, korrosjon, eller annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon, eller uriktig montering.
- Skade som skyldes kjæledyr, insekter, sopp, råte, hekkesot, prioner, virus, bakterier og andre mikroorganismer uansett årsak.
- Skade ved kondens.
- Skade som alene rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat.
- Skade forårsaket av ansatte, husstandsmedlem, leieboer/leietaker eller dennes husstand.

5. ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER, SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ENDRING AV RISIKO

5.1 ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER

Hvis sikredes rett til erstatning bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser, gjelder dette også ved tilsvarende handlinger eller unnlatelse gjort av ansatt som har det overordnede ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort, eller unnlatelser gjort av sikredes ektefelle/samboer, jfr. FAL § 4-11.

Den som ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller å påse at sikkerhetsforskriftene blir overholdt, kan helt eller delvis miste retten til erstatning. Retten bortfaller også om forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn o.l.

Ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskriften som gjelder innbruddssikring, kan rett til erstatning bortfalle ved forsømmelse gjort av den som er betrodd nøkler eller ansvaret for låsing der tingen befinner seg.

For medforsikret tredjeperson får reglene om bortfall av erstatningen ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskrift tilsvarende anvendelse. Dette gjelder likevel ikke tredjepersoner medforsikret etter FAL § 7-1, 2. ledd.

5.2 SIKKERHETSFORSKRIFTER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er fastsatt i forsikringsbeviset til enhver tid overholdes.

Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller å påse at de blir overholdt, kan selskapets ansvar settes ned eller falle helt bort, jfr. FAL § 4-8.

5.2.1 Sikring mot brannskader

5.2.1.1 Offentlige lover og forskrifter

Bestemmelser gitt i

- lov om brannvern med forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet og lov om tilsyn med elektriske anlegg med tilhørende forskrifter, samt pålegg gitt av det stedlige el-tilsyn, skal følges.
- Sprenging på forsikringsstedet må utføres av person med gyldig sprengingssertifikat.
- Eier/bruker skal sørge for el-faglig hjelp, og utbedre feil eller mangler som avdekkes etter gjennomført EI-kontroll.

5.2.1.2. Ansvarshavende for brannforebyggende arbeid

Bedriftens ledelse oppnevner en person til å forestå det brannforebyggende arbeid.

Vedkommende skal

- sørge for at denne sikkerhetsforskrift er fulgt. Avvik skal rapporteres.
- sørge for at ansatte instrueres om brannforebyggende tiltak, bruk av sløkkestyr og alarmeringsrutiner.
- sørge for at forhold som synes å true brannsikkerheten blir rettet straks.

For boligsameier og borettslag gjelder kun kravet til skiltet og merket rømningsvei, samt kartoppslag i hver etasje om slike rømningsveier.

5.2.1.3 Brann-/seksjoneringsvegger, branndører og brannlemmer

Brannvegger skal tilfredsstille offentlige krav, og alle åpninger skal være sikret slik at veggens brannklasse opprettholdes.

Branndører og -lemmer skal være selvlukkende.

Branndører og brannlemmer holdes åpne hvis de har automatisk lukking ved et branntilfelle.

Slike skal funksjonssprøves minst en gang pr. uke.

5.2.1.4 Slökkingsredskaper

Påbudte slökkingsapparater skal være tilstede på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og i god stand.

Slökkingsredskaper i bolig skal kontrolleres minst en gang hvert 5. år.

Slökkingsapparater plassert andre steder skal kontrolleres hvert år. Hvert apparat skal være forsynt med en merkelapp som viser datoen for siste kontroll.

5.2.1.5 Varme arbeider

1. Definisjon

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes arbeidsverktøy og -utstyr som genererer gnister og/eller varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og slipeutstyr.

2. Hvor sikkerhetsforskriften gjelder

Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer med brannrisiko.

Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte produksjons- og verkstedsrom. Rommet skal være adskilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

3. Avtale med ekstern håndverker/entreprenør

Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør skal sikrede påse at sikkerhetsforskriftens krav inngår i skriftlig avtale eller kontrakt med denne.

4. Sikkerhetskrav

4.1 Sjekkliste for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge Forsikringsdrift eller tilsvarende sjekkliste skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet. Sjekklisten er tilgjengelig på www.brannvernforeningen.no.

4.2 Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.

4.3 Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.

4.4 Egnede slukkeutstyr i forskriftsmessig stand, minimum 2 stk. 6 kg/liter håndslukkeapparat skal være lett tilgjengelig. Ett håndslukkeapparat kan erstattes med brannslange påsatt vann frem til strålerøret.

4.5 Navngitt brannvakt skal kontinuerlig overvåke brannrisiko under arbeidet, i pauser og nødvendig tid etter at arbeidet er avsluttet, minimum en time. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.

4.6 Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Stiftelsen Norsk brannvernforening eller annen godkjent organisasjon i øvrige nordiske land.

5. I tillegg til punktene over gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak

5.1 Ved utførelse av varme arbeider på tak skal det i tillegg til sjekkliste foreligge en dokumentasjon på at det er utført en risikovurdering av arbeidet.

5.2 Det er forbud mot bruk av åpen og skjult flamme på oppførede og luftede treak.

5.3 Ved utførelse av varme arbeider på kompakte og øvrige tak som ikke er nevnt i punkt 5.2 skal brennbar isolasjon og brennbare konstruksjoner være tilstrekkelig beskyttet med ubrennbar isolasjon eller ubrennbare materialer som gir tilsvarende beskyttelse. Ved bruk av åpen og skjult flamme skal det være tilstrekkelig sikkerhetsavstand til bygningskonstruksjoner/bygningsdeler som består av brennbare materialer.

5.2.1.6 **Koke- og stekeinnretninger med frityr/ vegetabiliske oljer installert i næringsvirksomhet.**

1. Omfang

Kommersielle kjøkken med frityranslegg eller koke- og stekeinnretninger hvor det benyttes olje eller fett skal ha automatisk slukkeanlegg.

2. Systemkrav

Systemet skal prosjekteres og installeres i henhold til en relevant standard. Minimumskrav er gitt i NFPA 17A og det skal dokumenteres at system og funksjonalitet oppfyller krav i standarden.

Slukkeanlegget skal kunne løses ut både automatisk og manuelt. Strøm og gasstilførsel skal frakobles automatisk ved aktivisering av anlegget.

Slukkemediet skal være godkjent for matfett og hindre re-antenning etter slukking. Slukkeanlegget skal i tillegg til å dekke frityr, koke- og stekeinnretninger også minimum dekke ventilasjonshette med fettfilter og ventilasjonskanal i henhold til systemkrav. Ytelsen til slukkeanlegget skal være testet i henhold til UL 300 av et akkreditert sertifiseringsorgan.

3. Kontroll, ettersyn og vedlikehold

Produsentens bestemmelser om kontroll, vedlikehold og ettersyn av slukkeanlegget skal følges.

Det skal verifiseres at dette dekker minimumskrav gitt i NFPA 17A. Standarden angir at vedlikehold skal utføres minst halvårlig av kvalifisert personell som har gjennomgått nødvendig opplæring av leverandøren. Kontroll, ettersyn og vedlikehold skal dokumenteres.

4. Rengjøring

Frityr, koke- og stekeinnretninger med filter, avtrekksvifte og kanal skal rengjøres som angitt av produsent og leverandør.

Frekvens for rengjøring må tilpasses angjeldende bruk.

Fettfilter må likevel som et minimum rengjøres minst hver uke, hyppigere ved behov. Kanal med avtrekksvifter må rengjøres hvert år, helt ut til det fri.

5. Strøm- og gasstilførsel

Strøm og eventuell gasstilførsel for frityr, andre koke- og stekeinnretninger skal frakobles ved arbeidstidens slutt.

6. Håndslukkere

I tillegg til automatisk sløkceanlegg er det krav til manuelt håndslukkeapparat, minimum 6 liter, brannklasse 75F, testet og godkjent etter gjeldende standard, NS-EN 3. Plassering av sløkkes skal være merket, fastmontert, lett synlig og lett tilgjengelig. Håndsløkkes skal kontrolleres i henhold til NS 3910 av kompetent virksomhet hvert år med kontrolletikett som viser dato for siste kontroll.

7. Opplæring

Berørt personell skal gjennomføre opplæring i virkemåte, bruk av automatisk sløkceanlegg med manuell utløsning og sløkking med manuelt håndsløkkerapparat.

Opplæringen skal inkludere aktuelle bestemmelser i denne sikkerhetsforskriften og leverandørens anbefalte rutiner etter utløst sløkceanlegg.

5.2.1.7 **Tobakksrøyking**

I produksjons- og lagerlokaler tillates røyking bare på de steder som er angitt i bedriftens egne røykebestemmelser.

Røykebestemmelsene skal være utarbeidet med tanke på brannsikkerheten og være godkjent av bedriftens ledelse.

5.2.1.8 **Orden og renhold**

Brennbart avfall og avfall som kan selvantenne, skal legges i egne beholdere av flammefast materiale med selvlukkende lokk, eller straks fjernes til betryggende sted.

Trygg avfallshåndtering skal være etablert.

Brenning av avfall skal foregå på forsvarlig måte og bare på sted hvor brannsikringen er ivarettatt.

Utendørs oppbevaring av brennbart materiale

Avfallsbeholdere med papir og annet brennbart materiale, brennbart materialer som ligger fritt eller i container, søppelkasser, papirkurver og lignende, skal plasseres slik at brann ikke kan spre seg til bygninger.

Avstand til nærmeste byggverk skal være minst 8 meter.

Unntak:

Dersom brennbart materiale er oppbevart i lukket og låst container / oppbevaringsenhet som er konstruert slik at brann ikke kan spre seg ut av containeren / oppbevaringsenheten, kan brennbart materiale oppbevares nærmere bygningens vegg.

Lagre av brennbart materiale der høyden er over 4 meter eller areal større enn 200 m² skal plasseres minimum i 25 meters avstand til byggverket.

5.2.1.9 **Drift- og vedlikehold**

Forsikringstaker skal holde de forsikrede ting i god driftsmessig stand og påse at offentlige og andre forskrifter til forebygging eller begrensning av skade blir overholdt.

5.2.2 **Sikring av elektronisk utstyr**

Utstyret skal på 230V - 400V-, signal- og telesiden være beskyttet mot overspenning, nettstøy samt mot variasjon/brudd i nettspenningen.

Utførelse:

På 230V - 400V- siden skal det være installert grovvern i sikringstavle for utstyret og finvern i form av avbruddsfri strømforsyning (UPS). Batterikapasiteten må være tilstrekkelig, slik at hovedmaskiner, servere og PC'er kan tas ned kontrollert. På signal- og telesiden skal det være installert vern på telelinjer - vern mellom utstyrets hovedkomponenter.

Jording skal utføres etter leverandørens anvisning og i samsvar med bestemmelser gitt av Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) og Det lokale el-tilsyn.

5.2.3 **Sikring mot vann- og rørskader**

Bygningen skal holdes tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskaider, eller sørge for nedtapping av røranlegg.

- Ved nedtapping må sikrede først kontrollere at stoppekranen er tett.
- Sluk og vannlåser skal rengjøres regelmessig og det skal kontrolleres at sluk ikke er tildekket.
- Vaskemaskin/oppvaskmaskin skal stå i rom med sluk eller ha innebygd stoppeventil.
- Svømmebasseng eller annen badekilde, samt rørledninger skal tømmes for vann eller det skal være påsatt tilstrekkelig varme for å unngå frost- skade.
- Utvendige rørledninger må være lagt etter stedlige forskrifter, eller i minst 140 cm's dybde.
- Dersom bygningen forlates i mer enn én måned skal hovedstoppekran stenges og tappekraner åpnes og stenges for å avlaste trykket.
- Hvis bygningen er en fritidsbolig, feriehytte, utleiehytte eller tilsvarende skal hovedstoppekran stenges og tappekraner åpnes og stenges dersom bygningen forlates i mer enn tre døgn.
- Kjøleskap, kaffe- og isbitmaskiner og lignende utstyr som er tilkoblet vann, skal ha automatisk avstenging med føler i områder hvor lekkasje kan oppstå. Leverandørens vedlikeholdsplan skal følges.

5.2.4 **Innbruddssikring**

Der det ikke stilles særskilte krav til innbruddssikring på grunn av virksomheten i bygget, gjelder følgende:

- Ytterdører og dører fra fellesareal skal være låst med FG-godkjent låseenhet.
- Hvis mulig skal også dører i offentlig påbudt rømningsvei være utstyrt med FG-godkjent låseenhet.
- Vinduer og andre åpninger skal være lukket og forsvarlig sikret for å hindre uvedkommende i å komme inn i bygningen/rommet.
- Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

Skytevåpen, våpendeler og ammunisjon skal oppbevares innlåst i FG-godkjent sikkerhetsskap etter gjeldende forskrifter.

5.2.5 **Vedlikehold og tilsyn**

Sikrede skal sørge for vedlikehold av og tilsyn med forsikret bygning, slik at bygningen kan tåle de påkjenninger den er beregnet for.

Det skal være dokumentert tilsyn av ubebodd boenhet minimum en gang per måned.

Vedlikehold skal også omfatte bygningens rørledning og elektrisk anlegg. Vedlikehold, ettersyn, kontroll og bruk skal utføres i henhold til instruks eller veiledning.

Utgifter til vedlikehold og forbedringer erstattes ikke, jf. pkt. 4.1..

5.2.6 **Sikring mot skade ved snøtyngde og takras**

Sikrede skal sørge for nødvendig snømåking av tak, balkong og terrasse på forsikret bygning for å unngå skade.

5.2.7 **Forskriftsmessig utførelse av bygningsarbeid og reparasjoner.**

Reparasjoner, nyinstallasjoner og bygningsarbeid skal utføres etter gjeldene forskrifter.

I tillegg skal følgende arbeid utføres av autoriserte håndverkere/reparatører:

- Reparasjoner / nyinstallasjoner av elektriske anlegg og VVS.
- Bygningsarbeid som berører bærende konstruksjoner.

5.3 ANSVARSBEGRENSNINGER VED ENDRING AV RISIKO

5.3.1 *Opphørt virksomhet og fraflyttet eiendom*

Er virksomheten opphørt eller eiendommen fraflyttet, erstattes bare skader ved brann, direkte lynnedslag og naturskade, jf. FAL § 4-6. Skade på løsøre i fraflyttet bygning erstattes ikke.

Med fraflyttet eiendom menes bygning som ikke er bebodd eller i bruk i mer enn én måned.

5.3.2 *Sikringstiltak*

Sikringstiltak nevnt i forsikringsbeviset skal være gjennomført og holdt ved like. Hvis det har skjedd en endring som betinger høyere pris, kan selskapets ansvar bli satt forholdsmessig ned, jf. FAL § 4-7.

5.3.3 *Bruksendring*

Ved bruksendring som medfører økt risiko og som betinger en høyere pris kan selskapet sette ned erstatning forholdsmessig, jf FAL § 4-7. Er bruksendringen av vesentlig betydning for risikoen kan selskapet være helt uten ansvar og erstatningen falle helt bort, jf FAL § 4-6.

5.4 FORSETT

Selskapet dekker ikke skade som sikrede/forsikrede har voldt forsettlig, jfr. FAL § 4-9.

5.5 GROV UAKTSOMHET

Selskapet dekker ikke skade som sikrede/forsikrede har voldt ved grov uaktsomhet. Det kan, under hensyn til skyldgraden og omstendighetene for øvrig, avgjøres at selskapet skal erstatte en del av skaden, jfr. FAL § 4-9.

6. FORSIKRINGSSUMMER

6.1 FULLVERDI - BYGNING

Prisgrunnlaget fastsettes av selskapet ved forhåndstakst og reguleres senere etter byggekostnadsindeks eller ved ny takst.

Fullverdiforsikret bygning er forsikret for hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende, bygning på skadestedet - gjenoppføringsprisen. Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, tas ikke med. Tilbygg eller annen forandring som innvirker på bygningens gjenoppføringspris, omfattes av forsikringen og skal meldes til selskapet. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen slik den ville vært uten og slik den er med forandringen (underforsikring).

6.2 LØSØRE

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker.

Forsikringssummen skal minst tilsvare hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenanskaffe tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ny ting, gjenanskaffelsesprisen.

Er forsikringssummen lavere enn gjenanskaffelsesprisen, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og gjenanskaffelsesprisen (underforsikring).

Nyanskaffelser omfattes av forsikringen og verdien av disse tas i sin helhet med ved vurdering av om det foreligger underforsikring.

Når nyanskaffelser i avtaleperioden er forsikret gjennom vilkårenes pkt. 3.2.1 eller ved egen sum for uspesifiserte nyanskaffelser, forhøyes forsikringssummen med verdien av disse nyanskaffelsene, høyst det forsikrede beløp.

6.3 FØRSTERISIKO

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker.

For poster med oppgitt sum i vilkårene, og for poster i forsikringsbeviset betegnet som "førsterisiko", erstattes skaden - etter fradrag av egenandel - inntil de oppgitte summer. Underforsikringsbestemmelsene ovenfor gjelder ikke.

7. SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

7.1 FELLESREGLER

7.1.1 Skademelding m.v.

Når skade er inntruffet, skal sikrede omgående gi selskapet melding om skaden. Samtidig skal sikrede gi de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen. Hvis skadens omfang eller reparasjonskostnad øker som følge av at skaden ikke meldes selskapet omgående, erstatter selskapet ikke merkostnadene. Det gjelder spesielle regler om foreldelse, se Generelle vilkår pkt. 5.

Følgende skader skal meldes til politiet:
Brannskader, tyveriskader, skadeverk, overfall og ran.
Selskapet kan kreve at andre skader skal meldes til politiet.

Skademelding skal inneholde sikredes fødselsnummer (11 siffer) eller bedriftens organisasjonsnummer.

Selskapet har ikke plikt til å betale erstatning før nødvendige undersøkelser er avsluttet.

7.1.2 Alternative oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- kontantoppgjør
- reparasjon
- gjenoppføring/gjenanskaffelse, eller
- at selskapet skaffer tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - ting.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det selskapet hadde måttet betale for reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse.

Ved reparasjon eller gjenoppføring/ gjenanskaffelse har selskapet rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

7.1.3 ***Eiendomsretten til skadede ting og ting som kommer til rette***

Sikrede er pliktig til å beholde en skadet ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen. Selskapet har rett til å overta skadede ting.

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har den sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Vil ikke den sikrede det, tilfaller tingen selskapet.

7.1.4 ***Skjønn***

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier, og spørsmål i forbindelse med beregning av avbruddstap, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller selskapet krever det. Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår pkt. 2 legges til grunn.

7.1.5 ***Selskapets overtakelse av panterett***

Er selskapet ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntre selskapet i panthavers rett i den utstrekning selskapet betaler erstatning til panthaver.

7.1.6 ***Selskapets ansvar ovenfor panthavere, konkursbo, nye eiere o.l.***

Overfor panthavere, konkursbo, leasingselskap, utleiefirma o.l. er selskapets ansvar begrenset til det laveste av følgende 2 beløp:

- Forskjellen i tingens omsetningsverdi før og etter skaden.
- Vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr "tingen" i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet.

Disse bestemmelser gjelder ikke leaset fast eiendom.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

Overfor andre nye eiere, etter at skaden inntraff, enn eierens ektefelle, samboer eller livsarving, begrenses selskapets ansvar som om gjenoppføring eller gjenanskaffelse ikke finner sted, se pkt. 7.3.4 og 7.4.3.

7.2 **ERSTATNINGSBEREGNING**

Ved erstatningsberegningen gjøres reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov etter fradrag av egenandel.

Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte kostnader som er påløpt ved utbedring av skaden der dette er berettiget.

Det gjelder særskilte regler for panthaver, konkursbo og andre nye eiere etter at skaden inntraff enn eiers ektefelle/samboer og livsarving, se punkt 7.1.6.

7.3 ERSTATNINGSBEREGNING - BYGNING

7.3.1 Erstatningsgrunnlaget

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff. Kostnadene beregnes etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, se pkt. 6.1, fratrullet verdien av bygningen etter skaden, regnet etter samme regler.

7.3.2 Fradrag

Ved erstatningsberegningen skal det gjøres fradrag for økning i omsetningsverdien, som angitt i pkt. 7.3.3 - 7.3.5.

Økning i omsetningsverdi er differansen mellom

- bygningens omsetningsverdi umiddelbart før skaden inntraff, idet det tas hensyn til avkastning, beliggenhet og andre forhold, og
- en beregnet omsetningsverdi på skadedagen for en ny eller reparert, tilsvarende bygning.

For bygninger som ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

7.3.3 Bygning som reparerer/gjenoppføres innen 5 år av eier, eiers ektefelle/samboer eller livsarving

Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter reglene i pkt. 7.3.1 med følgende fradrag:

7.3.3.1 Til samme formål, innen landets grenser

Det skal gjøres fradrag for økning av omsetningsverdien som nevnt i punkt 7.3.2. Fradrag gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40 % av bygningens omsetningsverdi før skaden. Bygningsdel/-komponent som står foran utskifting eller riving, erstattes etter sin omsetningsverdi med fradrag for kostnadene ved riving/demontering.

7.3.3.2 Til annet formål innen landets grenser

Det gjøres fradrag for enhver økning av omsetningsverdien som nevnt i punkt 7.3.2. Erstatningen kan ikke settes høyere enn etter pkt. 7.3.3.1.

7.3.4 Bygning som ikke reparerer/gjenoppføres i samsvar med reglene i pkt. 7.3.3

Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter reglene i pkt. 7.3.3.2, men ikke høyere enn til reduksjonen i omsetningsverdi som følge av skaden.

7.3.5 Bygning som står foran riving, og midlertidig bygning som ikke reparerer/gjenoppføres

Erstatningsgrunnlaget, se pkt. 7.3.1, er begrenset til verdien av bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/transport. Det gjøres fradrag for utgiftene ved riving.

7.4 ERSTATNINGSBEREGNING - LØSØRE

7.4.1 *Erstatningsgrunnlaget*

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme - eller vesentlig samme, stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenanskaffelsesprisen før skaden, se pkt. 6.2, fratrullet verdien etter skaden, regnet etter samme regler. Ved erstatningsberegning gjøres fradrag ved økning i verdi på den skadde ting eller del/komponent av ting, ved gjenanskaffelse eller reparasjon som angitt i pkt. 7.4.2.

7.4.2 *Ting som repareres/gjenanskaffes innen 3 år*

Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter reglene i pkt. 7.4.1 med fradrag for tingens

- alder.
- slitasje.
- sannsynlige brukstid.
- anvendelighet.

Fradrage gjøres bare for den del av verdiøkningen som overstiger 40 % av tingens/delens/komponentens erstatningsgrunnlag med fradrag som angitt ovenfor.

7.4.3 *Ting som ikke repareres/gjenanskaffes innen 3 år*

For ting som uansett årsak ikke er reparert eller gjenanskaffet innen 3 år etter at skaden inntraff, fastsettes erstatningsgrunnlaget etter reglene i pkt. 7.4.1, men begrenset til reduksjonen i omsetningsverdi som følge av skaden.

7.5 HUSLEIETAP, TAP AV EGNE LOKALER, PRISSTIGNING OG RENTER

Avbruddstap ved nedgang i husleieinntekt fra skadedag fram til tidspunktet da reparasjon/gjenoppføring har skjedd, eller normalt kunne ha skjedd, beregnes på grunnlag av leieinntekten for umøblerte rom, for egne rom på grunnlag av gjeldende markedspris.

Fradrag blir gjort for innsparte utgifter.

I beregningen tas ikke med den del av tapet som skyldes at gjenoppføring eller reparasjon hindres eller sinkes pga.:

- andre forbedringer, utvidelser eller endringer enn slike som skyldes påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift for utbedring av bygningsskaden. Selskapet svarer ikke for slikt tap som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke var inntruffet.
- reguleringsvedtak truffet etter skaden
- ufullstendig tingforsikring
- manglende finansiering

For bygninger som ikke blir gjenoppført erstattes husleietap i den perioden gjenoppføring normalt kunne ha skjedd, begrenset oppad til 12 mnd.

Prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon/gjenanskaffelse/gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd.

Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden forøvrig og er begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadde ting etter skadedagens prisnivå. Selskapet erstatter prisstigning bare hvis skaden er utbedret innen 5 år fra skadedagen for bygning, og innen 3 år for løsøre.

I den samlede erstatning for avbruddstap og prisstigning blir det gjort fradrag for opptjente renter av erstatninger.

7.6 EGENANDELER OG ALDERSFRADrag

Hvis skaden erstattes ved at selskapet skaffer tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ting, plikter sikrede å innbetale egenandelen til selskapet.

Egenandelen skal fratrekkes etter eventuelle øvrige erstatningsreduksjoner som har hjemmel i vilkårene eller FAL.

Aldersfradrag, som angitt i pkt. 7.6.2, gjøres gjeldende i stedet for egenandel i pkt. 7.6.1 - eller forhøyet egenandel som er angitt i forsikringsbeviset - når aldersfradraget overstiger denne. Aldersfradraget gjøres i de samlede utgifter.

Har sikrede flere forsikrede ting i selskapet som er berørt av en og samme hendelse, trekkes bare en egenandel - den høyeste.

7.6.1 *Egenandeler*

I erstatningsoppgjøret for hver sikret fratrekkes følgende egenandeler, hvis ikke andre egenandeler framgår av forsikringsbeviset eller av kundevalgte tilleggsforsikringer.

7.6.1.1 *Standard og avtalte egenandeler*

Egenandelen som benyttes i erstatningsoppgjøret er standard 15.000,-
Det kan avtales andre egenandeler.

Ved brannskade, som åpenbart skyldes feil i det elektriske anlegget eller tilknyttet utstyr, selv om godkjent el-kontroll er utført, reduseres egenandelen med kr 15.000,-, pkt. 5.2.1.1. og 5.3.2 må være overholdt..

7.6.1.2 *Svikt i bygningens konstruksjon*

Egenandelen er 5 % av bygningens gjenoppføringspris, minst kr 30.000.

7.6.1.3 *Naturskade*

Ved naturskade etter Lov om naturskadeforsikring, gjelder den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet - for tiden kr 8.000.

7.6.1.4 *Skade som skyldes vann eller annen væske*

Hvis bygningen / samme eierseksjon i sameiet bygning, i løpet av de siste 36 måneder har vært rammet av skade som nevnt i pkt 4.3.1, økes egenandelen med 10 % av skaden, min.kr 25 000, maksimum kr 50.000.

7.6.1.5 *Skade som skyldes varme arbeider*

Ved skade forårsaket av varme arbeider, se pkt. 5.2.1.4, utført av eller for sikrede, trekkes en tilleggsegenandel på 10 % av skaden, min. kr 20.000, maks. kr 100.000.

7.6.1.6 *Sprengningsskade*

Ved sprengningsarbeid som utføres på forsikringsstedet, trekkes en tilleggsegenandel på 10 % av skaden, min. kr 20.000, maks. kr 100.000, med mindre høyere egenandel er avtalt.

7.6.1.7 *Skade på glass og plastruter*

- Egenandel kr 10.000.

7.6.1.8 *Rettsbistand*

Egenandelen er kr 6.000 med tillegg av 20 % av det overskytende. Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

7.6.1.9 **Skade på bygning utleid til boligformål**

Ved skade på bygning utleid til boligformål gjelder følgende særskilte egenandeler:

- Ved brann eller branntilløp på/ved komfyr trekkes en egenandel på 100.000 i tillegg til avtalt egenandel dersom FG-godkjent komfyrvakt ikke er installert.
- Ved vannskade som følge av brudd på innvendig vannrør som er eldre enn 50 år trekkes en egenandel på 100.000 i tillegg til avtalt egenandel.
- Ved vannskade fra vanntilkoblet utstyr trekkes en egenandel på 10.000 i tillegg til avtalt egenandel dersom FG-godkjent vannstoppventil ikke er installert.

7.6.1.10 **Skade på plasthall**

Ved skade på plasthall gjøres det prosentvis fradrag for alder.

10 år uten fradrag, deretter gjøres et prosentvis fradrag på 10 % av skaden per påbegynt år opp til 80 %. Fradraget beregnes av hele reparasjonskostnaden. Ved ulik alder på skadede deler legges den eldste delens alder til grunn.

Ved skade forårsaket av snøtyngde og/eller snøpress, trekkes egenandel på kr 50.000 i tillegg til avtalt egenandel.

7.6.2 **Aldersfradrag**

Ved skade på del av ting, legges den skadede delens alder til grunn.

Ved ulik alder på skadede deler legges den eldste delens alder til grunn for hele erstatningsberegningen.

7.6.2.1 **Utvendige ledninger, tanker og kummer**

Ved bruddskade på utvendige ledninger, tanker og kummer gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader, herunder oppgraving og istandsettelsesutgifter, med 5 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 20 år, maksimalt 80 %. Ved ulik alder på skadede deler, legges den eldste delens alder til grunn.

Bunnledninger

Ved bruddskade på bunnledninger, dvs. de ledninger for vann og avløp som ligger i grunnen under huset/i sålen/i kjellergulvet, trekkes aldersfradrag som for utvendige ledninger ovenfor.

Ved bruddskade på felles anlegg med andre oppsittere/eiere, så vil ikke ovennevnte gjelde viss det kan dokumenteres at andre oppsittere/eiere har fått et bedre erstatningsoppgjør ved samme forsikringstilfelle. Skaden vil da bli erstattet i henhold til disses forsikringsvilkår.

7.6.2.2 **Varmtvannsbeholder, - bereder, fyrkjele o l.**

Ved skade på varmtvannsbeholder, - bereder og fyrkjele, pumper eller elektrisk fenomenskade på innretning for oppvarming/nedkjøling av rom i bygning, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 5% for hvert hele år utstyret/innretningen er eldre enn 10 år, maksimalt 80%.

Ved skade på del av ting, legges den skadede delens alder til grunn.

For varmepumper gjøres fradrag i erstatningen med 10 % pr år for hvert år gjenstanden er eldre enn 1 år.

7.6.2.3 **Annen mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat**

Ved skade ved elektrisk fenomen gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 10 % for hvert hele år siden tingen ble tatt i bruk som ny. Fradraget skal likevel ikke overstige 80 % av verdien når tingen ble tatt i bruk som ny.

Ved erstatningsmessig skade på ikke elektroniske komponenter som heis, rulletrapp, ventilasjonsanlegg og lignende, gjøres fradrag i de totale reparasjonskostnadene med 5% for hvert hele år installasjonen er eldre enn 20 år.

8. ANSVAR

8.1 ANSVARSFORSIKRINGEN OMFATTER

- 8.1.1 Forsikringen omfatter erstatningsansvar som sikrede i egenskap av eier av den forsikrede eiendom etter gjeldende rett pådrar seg for skade på en annens person eller ting. Skaden blir å henføre til den forsikringsavtale som gjaldt da skaden først ble konstatert.

Utover erstatningsansvar som eier av den forsikrede eiendom omfattes også ansvar for skade oppstått ved sprengnings-, gravings- og pelingsarbeid, ras og jordforskyvning når eier står som byggherre for om- og påbygning av forsikret eiendom.

- 8.1.2 Med skade forstås personskade eller tingskade:
 - Personskade anses inntruffet når en person skades, påføres sykdom eller dør.
 - Tingskade anses inntruffet når løsøre (herunder dyr) eller fast eiendom skades eller går tapt på annen måte, eller når elektronisk lagret informasjon forvansktes eller går tapt på annen måte.
 Økonomisk tap som følge av en dekningsmessig skade regnes som en del av denne, også når den dekningsmessige skade ikke overstiger egenandelen.
- 8.1.3 Alle skader som skyldes samme begivenhet regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt da første skade ble konstatert.

8.2 HVILKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER

Uten særskilt avtale omfatter forsikringen ikke ansvar:

- 8.2.1 for skade på ting som sikrede har til
 - salg, utleie, transport, fremvisning, demonstrasjon o.l.
 - leie, lån, bruk eller oppbevaring.
- 8.2.2 som sikrede har påtatt seg å bære og som går ut over det som følger av alminnelige rettsregler, det vil si ethvert ansvar som alene bygger på garanti, kontrakt, løfte, tilsagn eller annen avtale inngått før eller etter skaden er konstatert.
- 8.2.3 for personskade i forbindelse med produksjon av asbest, eller bruk, behandling eller sanering av bygning eller gjenstand som inneholder asbest.
- 8.2.4 for personskade som rammer sikredes ansatte når skader er forårsaket i arbeidsforholdet.
- 8.2.5 for ærekrenkelser eller oppreisning, herunder etter Lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeerstatning, § 3-5 og 3-6, eller for bøter o.l. (herunder "Punitive Damages" eller "Exemplary Damages").
- 8.2.6 for forurensning av luft, vann eller grunn, eller skade som følger herav. Som forurensning regnes også støv, støy, larm, lukt, lys og bestråling.
- Forsikringen omfatter likevel skader hvor årsaken til forurensningen er plutselig og uforutsett, jfr. likevel kravene om forholdstiltak i pkt. 8.3.1.
- Ved erstatningsmessig forurensningsskade omfatter forsikringen også utgifter til opprydding pålagt av offentlig myndighet. Opprydding på egen eiendom, eiendom eid av mor-/ datterselskap eller eiendom som sikrede driver eller disponerer, erstattes ikke.
- 8.2.7 for tingskade oppstått ved gravings-, piggings-, sprengnings-, spuntings-, pelings- og rivingsarbeid. Som sprengning regnes også bruk av ekspanderende masse.
- 8.2.8 som eier, fører eller bruker av
 - motorkjøretøy, herunder truck og arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri.
 - seilbåt eller motordrevet fartøy,
 - luftfartøy

- 8.2.9 overfor mor/datterselskap eller overfor virksomhet
 - i samme konsern, jfr. aksjelovens § 1-2.
 - hvor eierinteressene er de samme med 5 % eller mer i hvert av selskapene.
 - hvor sikrede eller dennes familie har mer enn 50 % eierinteresse.
 - som disponeres av sikrede.
- 8.2.10 overfor medeier for skade på ting som eies i fellesskap.
- 8.2.11 for skade på ting ved sopp og råte eller pga. langsom inntrenging av fuktighet.

8.3 SIKKERHETSFORSKRIFTER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver til overholdes. Følger ved overtredelse av sikkerhetsforskrift og herunder andre personers handlinger med virkning for sikrede, se pkt. 5.2.

8.3.1 *Tanker for oppbevaring av brannfarlig væske, olje og andre kjemikalier*

Følgende sikkerhetsforskrift om regelmessig kontroll av og forsvarlig oppsamlingskum for tanker (herunder andre beholdere) til oppbevaring av brannfarlig væske, olje og andre kjemikalier gjelder:

8.3.1.1 *Nedgravde tanker*

Nedgravde tanker skal kontrolleres jevnlig (korrosjonsangrep kontrolleres i rengjort tank og veggtykkelse måles) og tank inkl. rørdninger tetthetsprøves med påtrykket luft eller vakuum:

- Første kontroll utføres senest 15 år etter at tanken var ny, og deretter senest hvert 5. år.
- Rekondisjonerte tanker kontrolleres 1. gang senest 10 år etter rekondisjonen, og deretter senest hvert 5. år.

Tanker der veggtykkelsen er redusert med 50 % eller mer kan ikke re kondisjoneres.

Tilstands- og kvalitetskontrollen inkl. målte veggtykkelser skal dokumenteres skriftlig.

8.3.1.2 *Overgrunns oppbevaringstanker*

Stasjonære, overgrunns oppbevaringstanker skal være sikret med forsvarlig oppsamlings kum eller annet effektivt oppsamlingsarrangement for lekkasjer iht. bestemmelser gitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB).

8.3.1.3 *Øvrige bestemmelser*

For øvrig gjelder bestemmelsene i Brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter og tilhørende veiledninger, for eksempel Forskrift om brannfarlig vare av 26.juni 2002 nr 744 (Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap), og Forurensningsforskriften nr 931 av 1.juni 2004 (Statens forurensningstilsyn, Oljevern avdelingen).

8.3.2 *Varme arbeider*

Ved installasjons-, monterings-, reparasjons- og vedlikeholdsarbeider hvor det benyttes åpen ild, oppvarming, sveise-, skjære-, lodde- og/eller slipeutstyr, skal arbeidet utføres iht. instruks som gjengitt i vilkårenes pkt. 5.2.1.5.

8.3.3 **Vedlikehold av anlegg eller utstyr**

For sikredes bruk av anlegg eller utstyr gjelder følgende sikkerhetsforskrift:

- Hvor vedlikehold krever spesiell autorisasjon, benyttes kun autorisert personell.
- Leverandørens forskrifter for vedlikehold og service skal følges.

8.4 **FORSIKRINGSSUM OG EGENANDEL**

8.4.1 **Forsikringssum**

Selskapets samlede erstatningsplikt er begrenset til kr 10.000 000 ved hvert skadetilfelle, og for alle skadetilfeller som anses konstatert i et og samme forsikringsår.

For byggherreansvar, se pkt. 8.1.1, erstattes skade på ting inntil kr 1.000.000 og personskade inntil kr 4. 000.000.

Saksomkostninger dekkes i tillegg til forsikringssummen.

8.4.2 **Standard og avtalte egenandeler**

Egenandelen som benyttes i erstatningsoppgjøret, er kr. 15.000,-

Det kan avtales andre egenandeler.

8.5 **SIKREDES PLIKTER VED SKADETILFELLE**

Skade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes selskapet uten ugrunnet opphold.

Når erstatningskrav er reist mot sikrede eller selskapet, plikter sikrede

- omgående å gi selskapet alle opplysninger av betydning for sakens behandling.
- på egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger selskapet finner nødvendig.
- på egen bekostning å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Hvis sikrede uten selskapets samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for selskapet.

8.6 **BEHANDLING AV ERSTATNINGSKRAV**

8.6.1 Når et erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger den avtalte egenandel, påtar selskapet seg å:

- utrede om erstatningsansvar foreligger.
- forhandle med kravstilleren.
- om nødvendig prosedere saken for domstolene.

8.6.2 Selskapet betaler sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet selv om forsikringssummen derved overskrides. For så vidt gjelder omkostninger til ekstern advokat og annen sakkyndig bistand valgt eller godkjent av selskapet, betaler selskapet disse i den utstrekning summen av omkostningene og eventuelle erstatningsutbetalinger overstiger egenandelen.

Hvis erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er selskapet villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

8.6.3 Selskapet betaler den del av erstatningen som overstiger egenandelen. Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

- 8.6.4 Har sikrede oversittet 1-årsfristen for å gi melding om forsikringstilfellet til selskapet, jfr. FAL § 8-5, 1. ledd, har selskapet rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor selskapet har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

9. RETTSHJELP (FOR PRIVATPERSONER, BORETTSLAG OG BOLIGSAMEIER)

9.1 UTGIFTER SELSKAPET ERSTATTER

9.1.1 *I hvilken egenskap sikrede er forsikret*

Selskapet erstatter nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av:

- personlig eier av hele den forsikrede faste eiendom, og eiendommen benyttes til boligformål med ikke flere enn 4 leiligheter (ikke registreringspliktig næringsvirksomhet), eller
- borettslag eller sameie, og eiendommen benyttes til boligformål

Rettshjelpsutgifter for øvrige juridiske personer som dødsbo, andelslag, stiftelser og lignende erstattes ikke - herunder tvist hvor nevnte juridiske personer representerer sikrede.

9.1.2 *Utgifter til rettsbehandling*

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare når utgiftene på forhånd er godkjent av selskapet. Utgifter til vitner erstattes bare ved hovedforhandling og bevisopptak.

Idømte saksomkostninger erstattes ikke. Rettsgebyr i ankeinstans erstattes heller ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler. Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel erstattes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

9.1.3 *Saksomkostninger ved forlik*

Inngås forlik ved at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge, eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra selskapet hvis det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine egne omkostninger. Uten slik godkjennelse fra selskapet, går tilkjente saksomkostninger i dommen til fradrag i erstatningen.

9.1.4 *Hvilke domstoler tvisten må høre inn under*

Tvisten må høre inn under de alminnelige domstoler, jfr. Domstoloven § 1, og ha oppstått mens forsikringen var i kraft. Dersom saken føres for særdomstol, jfr. Domstoloven § 2, men kunne vært ført for de alminnelige domstoler, erstattes likevel rettshjelpsutgifter.

9.1.5 *Tvist etter at eiendommen er solgt*

Hvis den forsikrede faste eiendom er solgt, og forsikringen opphørte i forbindelse med salget, erstattes ikke tvist hvor sikrede er part i egenskap av tidligere eier.

9.2 FORSIKRINGSSUM

9.2.1 *Forsikringssum*

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til kr 100.000 selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpforsikring i forskjellige selskaper, eller om den/de sikrede har rettshjelpdekning under flere forsikringer i ett eller flere selskaper.

Selskapets ansvar er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, hvis utgiftene ikke er godkjent av selskapet på forhånd.

9.3 UTGIFTER SELSKAPET IKKE ERSTATTER

Selskapet erstatter ikke utgifter ved:

- 9.3.1 tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv/næringsvirksomhet.
- 9.3.2 tvist vedrørende solgt eiendom/bolig dekkes ikke for tidligere eier.
- 9.3.3 tvist som gjelder annen fast eiendom enn den forsikrede eiendom, herunder tvist om fysiske feil og mangler og avtaletvister vedrørende eiendom utenfor Norden, som timeshareleiligheter, ferieklubber og lignende.
- 9.3.4 tvist som har sammenheng med separasjon, skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, krav om omstøtelse av gave, underholdsbidrag, deling av bo, oppløsning av det økonomiske fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstandsfellesskap, samt skiftesaker.
- 9.3.5 tvist som alene hører inn under namsmyndighetene, bortsett fra tvist i husleieforhold som knytter seg til den forsikrede faste eiendom.
- 9.3.6 tvist som gjelder veksel sak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandling hvis sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.
- 9.3.7 tvist som gjelder motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri, båt, luftfartøy, registrert trav- eller galopphest, eller når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slik. Kano, kajakk og seilbrett anses i denne sammenheng ikke som båt. Hangglider og paraglider uten motor anses i denne sammenheng ikke som luftfartøy.
- 9.3.8 straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav i slike saker, samt sak om erstatningsplikt etter skadeerstatningsloven § 3-3 (visse personlige krenkinger) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred).
- 9.3.9 ekspropriasjonssak eller skjønnssak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom.
- 9.3.10 tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning.
- 9.3.11 tvist hvor den sikrede er part i styre eller styremedlem.
- 9.3.12 rettshjelp, dersom tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden.

9.4 SKADEOPPGJØR

- 9.4.1 Vil sikrede søke erstatning under rettshjelpforsikringen i tvist som omfattes av forsikringen, må selskapet underrettes snarest mulig og senest ett år etter at advokat er engasjert. Underretningen skal skje skriftlig. Hvis advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandling eller for særdomstol, regnes fristen for melding til selskapet fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet eller saken bringes inn for de alminnelige domstoler.
- 9.4.2 Sikrede velger selv en advokat som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.

9.4.3 Sikrede plikter å begrense utgiftene til retts hjelp mest mulig, og bærer selv omkostninger forårsaket uten rimelig grunn. Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan selskapet kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

9.4.4 Selskapet kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen. Sikrede skal informere selskapet om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.

Ved krav om oppgjør har selskapet den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Medgått tid skal spesifiseres. Før endelig oppgjør foretas, kan selskapet kreve dokumentasjon for at egenandel er betalt.

Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening

10. YRKESKADEFORSIKRING

Hvis sikrede i egenskap av eier av den forsikrede bygning er å betrakte som arbeidsgiver i henhold til yrkesskadeforsikringsloven § 2 a, hefter selskapet i overensstemmelse med vilkårene i loven overfor skadelidte som etter lovens § 2, punkt b er å betrakte som arbeidstaker.

Forsikringen gjelder ikke

- når det er dekket spesiell yrkesskadeforsikring for sikredes ansatte.
- når ansettelsesforholdet inngår som en del av annen virksomhet med forsikringsplikt for arbeidsgiver, og skadelidte er å betrakte som arbeidstaker i den totale virksomheten.

Skadeoppgjør, se pkt. 8.5 - 8.6. For øvrig skjer erstatningsberegninger for dette pkt i henhold til bestemmelsene i Lov om yrkesskadeforsikring av 16.juni 1989 nr 65 med forskrifter.

For yrkesskadeforsikring er det ingen egenandel.

11. NATURSKADE

Forsikringen omfatter:

Forsikringen dekker skade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70.

Når den forsikrede ting er et våningshus, bolighus eller fritidshus omfatter forsikringen også naturskader på hage, hageanlegg, oppad begrenset til 5 dekar, beliggende rundt forsikret bygning. Tilsvarende omfattes den del av tilførselsvei som ligger innenfor avgrensning og areal som angitt ovenfor.

Forsikringen omfatter ikke:

11.1 Skade på skog, beite, innmark, utmark eller avling på rot, varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip og småbåter samt ting i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen.

Selskapet dekker likevel naturskade på motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, seilbåt og motorbåt samt utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen når disse ting er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge.

- 11.2** Skade på ting som det ikke er naturlig å brannforsikre selv om det foreligger forsikring, så som sjøkabler, fjordspenn og luftspenn over vann inkl. feste på land, flytebrygge og andre flytende konstruksjoner, gangbru/landgang, stein- og betongbrygger, moloer, bruer, klopper, damanlegg, tunneler i fjell og lignende.
- 11.3** Skinnegående materiell, som tog, trikk og lignende.
- 11.4** Skade som alene rammer antenner, skilt, markiser eller lignende.
- 11.5** Skade som umiddelbart skyldes frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang.
- 11.6** Skade som skyldes dyr, insekter, bakterier, sopp, råte e.l.
- 11.7** Skade på byggverk eller ting i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud - i medhold av naturskadelovens § 22 - og skaden er av slik art som vedtaket gjelder.
- 11.8** Skade på hage og hageanlegg i tilknytning til annen bygning enn våningshus, bolighus og fritidshus.
- 11.9** Utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre

11.10 ANDRE SPESIELLE BESTEMMELSER OM NATURSKADE

- 11.10.1** Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal bygningen erstattes som om den var totalskadet. For bolighus og fritidshus gjelder naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.

11.10.2 Relokalisering ved fare for ny naturskade

Er et brannforsikret bolighus eller fritidshus skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, erstattes tomtens omsetningsverdi før skaden, begrenset oppad til fem dekar. Det skadede huset og eventuelle forsikrede uthus regnes da som om de var totalskadet. Er grunnen under et brannforsikret bolighus eller fritidshus blitt ustabil som følge av en naturulykke, gjelder første og annet punktum tilsvarende selv om huset ikke er skadet.

Selskapet kan i stedet for å erstatte tomt og bygninger etter forrige avsnitt velge å sikre eiendommen.

11.10.3 Erstatning for hageanlegg

- Erstatningsgrunnlaget for hage, hageanlegg, gårdsplass og tilførselsvei inklusiv oppfylling av utrast tomt, beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden, beregnet etter prisene på skadedagen
- Erstatningen settes til det laveste beløp av gjenopprettelseskostnad og nedgangen i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden på hageanlegget. Erstatningen skal ikke være mindre enn gjenopprettelseskostnaden for hageanleggets toppsjikt
- For beplantning i hageanlegget beregnes erstatningen lik gjenanskaffelse av vesentlig tilsvarende vekst, som alminnelig handelsvare (ung vekst) i gartneri o.l.
- Kostnader til sikring/forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hage/hageanlegg/tomt.

- 11.10.4** Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang.

Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers. Avkorting skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last.

- 11.10.5 Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen, jfr. naturskadeforsikringsloven § 3. Overstiger skaden denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

11.11 ER DET TVIL OM

- det foreligger naturskade
- det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer
- betingelsene for nedsettelse eller nektelse av erstatning etter § 1 3. ledd er til stede

kan sikrede eller selskapet forelegge spørsmålet for Ankenemnda for Statens naturskadefond. Ankenemndas vedtak kan ikke påklages.

12. PÅBUD FRA OFFENTLIG MYNDIGHET

12.1 HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen gjelder

- ved gjenoppføring på samme byggetomt.
- ved gjenoppføring på annet sted hvis gjenoppføring på samme byggetomt er hindret ved lovhjemlet inngrep.

12.2 UTGIFTER SELSKAPET ERSTATTER

Selskapet erstatte nødvendige merutgifter

- til utbedring av den skadde del av bygningen eller gjenoppføring av bygningen.
 - til grunnundersøkelser og fundamentering i forbindelse med gjenoppføring av bygning.
 - som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført på samme byggetomt, etter erstatningsmessig skade på bygningen (se pkt. 4)
- Utgiftene må være påført som følge av påbud om bygningens utførelse gitt fra offentlig myndighet med hjemmel i lov eller offentlig forskrift.

12.3 UTGIFTER SELSKAPET IKKE ERSTATTER

Selskapet erstatte ikke:

- 12.3.1 Utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel for å gi, selv om skaden ikke hadde inntruffet.
- 12.3.2 Utgifter til utgraving/utsprengning av kjeller.
- 12.3.3 Merutgifter vedrørende bygning som er midlertidig, eller som står foran riving, ombygging eller rehabilitering.
- 12.3.4 Merutgifter som skyldes at bygning gjenoppføres større enn den skadde.
- 12.3.5 Tap av nytteareal som følge av påbud, i forhold til den skadde bygning.
- 12.3.6 Merutgifter som påløper fordi det ikke er søkt om dispensasjon i henhold til plan og bygningsloven.

12.4 BEREGNING AV MERUTGIFTER

- 12.4.1 Merutgifter ved utbedring/gjenoppføring settes til forskjellen mellom verdien av den forsikrede bygning og verdien av en bygning med samme størrelse, men utført i samsvar med påbud.
- 12.4.2 Merutgifter ved grunnundersøkelser og fundamentering beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, men utført i samsvar med påbud.
- 12.4.3 Utgifter som ikke direkte vedrører byggearbeidet, beregnes etter forholdet mellom gulvareal i skadd og gulvareal i gjenoppført bygning hvis den bygning som gjenoppføres er større enn den skadde bygning.

12.5 BEGRENSET GJENOPPFØRINGSTID

Utbedring/gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skaden. Fristen kan forlenges hvis inngrep fra offentlig myndighet sinker eller hindrer byggearbeidet.

SIKKERHETSFORSKRIFTER (TILLEGG)

Nedenfornevnte sikkerhetsforskrifter som er angitt i forsikringsbeviset gjelder for forsikringen i tillegg til pkt. 5 i næringsbyggvilkårene.

N07 AUTOMATISK INNBRUDDSALARMANLEGG - SIKKERHETSFORSKRIFTER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er nevnt nedenfor overholdes.

1. Anlegget må være utført i overensstemmelse med "Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg".
2. Det skal være opprettet servicekontrakt mellom forsikringstakeren og innbruddsalarmfirmaet. Alarmanlegget skal hvert år kontrollbesiktiges av innbruddsalarmfirmaet. Utgifter til dette bæres av forsikringstakeren.
3. Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt, eller være ansvarshavende selv. Den ansvarshavende skal:
 - Føre kontrolljournal og sørge for at denne til enhver tid er ajourført.
 - Utføre egenkontroll med korte intervaller for å sikre at de viktigste delene i alarmanlegget virker til enhver tid.
 - Prøve alarmorganer, optiske signaler og alarmoverføring minst hver måned.
 - Påse at gjenstander, varer o.l. ikke blir plassert slik at en detektors effektivitet svekkes.
4. Ingen bygningsmessig forandring, ominnredning eller utvidelse må foretas uten at alarmanleggets effektivitet opprettholdes. Forandringer av anlegget må utføres i overensstemmelse med "Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg".
5. Hvis alarmanlegget helt eller delvis utkobles utover normale perioder, skal forsikringstakeren:
 - sørge for en annen overvåking der hvor anlegget er utkoplek.
 - underrette forsikringsselskapet når utkoplingen overstiger 72 timer.
6. Forsikringstakeren skal informere eget personell og eventuelt leieboere om at det er installert automatisk innbruddsalarmanlegg.

N10 AUTOMATISK BRANNALARMANLEGG - SIKKERHETSFORSKRIFTER

Som en del av forsikringsavtalen har selskapet gitt følgende sikkerhetsforskrifter for å forebygge eller begrense skader. For automatisk brannalarmanlegg gjelder:

1. Anlegget må være utført og godkjent i overensstemmelse med forsikringsselskapenes gjeldende "Regler for automatiske brannalarmanlegg", og det må utløse innsats fra et godkjent brannvesen innen nærmere fastsatt tidsrom/avstand.
2. Den fastsatte rabatt kan bare beregnes når det foreligger godkjent besiktigelsesrapport som ikke er over 15 måneder gammel. Utgiftene ved besiktigelsen bæres av forsikringstakeren.

3. Alarmanlegget skal alltid holdes i full driftssikker stand og være vel vedlikeholdt. Påbudte planer, instruksjoner, journal etc. skal alltid være på plass.
4. Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt, og en stedfortreder for ham. Den ansvarshavende skal bl.a. påse at
 - detektorene ikke overmales. De skal holdes fri for støv og andre forurensninger og ved rengjøring ikke utsettes for vann.
 - det ikke oppsettes permanente eller tilfeldige anordninger som kan hindre eller minske en detektors effektivitet.
 - fastsatte prøve- eller kontrollprosedyrer vedrørende anlegget eller dets enkelte deler følges nøyaktig.
 - journalen føres nøyaktig med tidspunkt for, samt omfang og resultat av prøver/kontroller. Videre skal driftsforstyrrelser og falske alarmer med tidspunkt, varighet og årsak, samt opplysning om hvem som har utbedret feilene, føres i denne journal. Alle notater skal signeres. Selskapet og godkjent kontrollør skal ha adgang til å kontrollere journalen.
 - ingen forandring, ominnredning eller utvidelse må foretas i de beskyttede bygninger uten at alarmanleggets effektivitet opprettholdes. Forandringer av anlegget må planlegges og utføres i overensstemmelse med forsikringsselskapenes regler.
 - hvor service på anlegget ikke er garantert innen 12 timer, skal det materiell som er nødvendig for anleggets driftssikkerhet alltid være tilstede i reserve.
 - følgende bestemmelser overholdes hvis alarmanlegget eller deler av det er ute av funksjon:
 - Før anlegget settes ut av virksomhet, må selskapets samtykke innhentes.
 - Arbeidet må utføres slik at avbrytelsen blir så kortvarig og så lite omfattende som mulig. Om mulig må anlegget ikke settes ut av virksomhet om natten.
 - Før anlegget settes ut av virksomhet, skal det kontrolleres at brannslukningsutstyr er på plass og klar til bruk. Det kan stilles krav om vakthold og vaktrunder.

N11 AUTOMATISK VANNSPRINKLERANLEGG - SIKKERHETSFORSKRIFTER

For rabattgivende automatiske vannsprinkleranlegg gjelder:

Sprinklerregler for næring

Dette regelverket, CEA 4001:2000-04, er utarbeidet av den europeiske forsikringskomite, CEA. Regelverket er veiledende for alle forsikringsselskap i Europa som gjennom sitt nasjonale forsikringsforbund er tilsluttet CEA. Regelverket trådte i kraft 01.04.02 og erstatter CEA 4001:1995-09.

I Norge er det Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnemnd, FG, som er utgiver, og dokumentet omtales i det daglige som FG-reglene for sprinkleranlegg.

FG-reglene for sprinkleranlegg finnes på følgende internettadresse:

<https://www.fgsikring.no/brann/slokkesystemer/krav-til-utstyr/>

1. Anlegget må være utført og godkjent i overensstemmelse med forsikringsselskapenes gjeldende regler for automatiske sprinkleranlegg". Det samme gjelder utvidelse og vesentlige forandringer.

Eier plikter å dokumentere at sprinkleranlegg er installert og driftes i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Tilsynet i brannvesenet krever en kontrollrapport fra kvalifisert kontrollør. I Norge er det i dag **kun** godkjente **FG-kontrollører** som kan dokumentere tilstrekkelig kunnskap.

FG har utviklet en database for registrering av rapporter etter kontroll av sprinkleranlegg og av prosjekteringsrapporter ved planlegging av nye sprinkleranlegg.

Det er FG-godkjente foretak, landets brannvesen og forsikringsselskaper som har tilgang til sprinklerdatabasen ESS. Systemet er utviklet med det formål å gi forsikringsselskapene et egnet verktøy for enkel og rask tilgang til rapportene for derved å kunne foreta en riktig tariffing av den aktuelle bygning. I tillegg har landets brannvesen tilgang til databasen, for enkelt å fremskaffe kunnskap og dokumentasjon om aktuelt sprinkleranlegg til bruk ved tilsyn.

2. Periodisk inspeksjon

Sprinkleranlegg/vanndampanlegg skal kontrolleres periodisk, minst en gang pr år, av godkjent kontrollør. Inspeksjonsrapporten skal bekrefte at anlegget er i overensstemmelse med reglene, godt vedlikeholdt og i full operativ stand. Alle feil og mangler skal opplistes i inspeksjonsrapporten og utbedres innen en tidsfrist satt av berørt myndighet.

3. Kontrollrapporten skiller klart mellom de feil og mangler som regnes som avvik og må rettes, og de som klassifiseres som anmerkninger.

Den fastsatte rabatt kan bare beregnes når det foreligger FG- godkjent besiktigelsesrapport for anlegget som er registrert i sprinklerdatabasen ESS. Rabatten beregnes ut fra den karakter vannsprinkleranlegget oppnår ved besiktigelse gjennomført av godkjent personell. Utgiftene til besiktigelse bæres av forsikringstakeren.

4. Sprinkleranlegget skal alltid holdes i full driftssikker stand og være vel vedlikeholdt. Påbudte planer, instruks, journal etc. skal alltid være på plass.
5. Forsikringstakeren /anleggseieren skal utpeke en ansvarlig person og en stedfortreder, som etter å ha fått nødvendig opplæring av det godkjente sprinklerfirmaet, skal sikre at anlegget forblir funksjonsdyktig. Navn, adresse og telefonnummer til den ansvarlige personen og til stedfortrederen, skal slås opp på et lett synlig sted i sprinklerrommet.

Eieren skal sørge for at:

- sprinkleranlegget til enhver tid tilfredsstiller reglene.
- sprinkleranlegget er funksjonsdyktig til enhver tid.
- anlegget blir kontrollert, vedlikeholdt og prøvet i hht. leverandørens instruks og regler.
- anlegget blir inspisert i hht. kontrakt, minst en gang årlig, av forsikringsgodkjent instans.
- alle feil og mangler blir korrigert innen en tidsfrist satt av berørt myndighet.

6. Forandring, ominnredning eller utvidelse av de sprinklerbeskyttede bygninger må ikke finne sted med mindre Sprinkleranleggets/vanndampanleggets effektivitet opprettholdes.

Forandringer ved et installert sprinkleranlegg må utføres av et godkjent sprinklerfirma. I alle tilfeller skal tegninger over forandringene være approbert av selskapet eller kontrollinstansen.

Ved vesentlige forandringer/utvidelser skal disse besiktiges av sprinklerkontrolløren snarest mulig etter at arbeidet er utført.

Forsikringstakeren skal underrette selskapet om forandring eller nyoppføring av usprinklede bygg innenfor 10 m avstand fra sprinklerbeskyttet bygning, med mindre det er oppført brannvegg av mur eller betong mellom byggene.

7. Hvis anlegget eller del av dette settes ut av virksomhet gjelder følgende:

- Arbeidet må utføres slik at sprinkleranlegget kortest mulig tid er ute av virksomhet. Om mulig må anlegget ikke settes ut av virksomhet om natten. Så lite som mulig av anlegget stenges under arbeidet.
- Før anlegget settes ut av virksomhet, skal den ansvarshavende ha forvissnet seg om at det øvrige brannslukningsutstyr er i full orden og ferdig til øyeblikkelig bruk.
Det må etableres en hensiktsmessig kontrollordning med jevnlig vaktrunder i de lokaler hvor anlegget er avstengt. Lokaler hvor det ikke jevnlig er folk tilstede, må kontrolleres også i arbeidstiden.
- Røyking skal strengt forbys.

8. Skade på ting ved feilaktig utløsning av godkjent automatisk sløkkeanlegg:

Selskapet svarer for skade som følge av plutselig og uforutsett utstrømning av sløkkemiddel fra sløkkeanlegget og dettes tilførselsledning fra anleggets hovedstengningsventil - alt innenfor bygningen.

N12 AUTOMATISK VANNTÅKEANLEGG – SIKKERHETSFORSKRIFT

For rabattgivende automatiske vanntåkeanlegg gjelder:

1. Planen for anlegget skal på forhånd være godkjent av forsikringsselskapet. Anlegget må være installert av autorisert rørlegger som innehar sentral godkjenning for prosjektering og utførelse fra Statens bygningstekniske etat for automatiske brannsløkkingsanlegg. Anlegget kan være prosjektert av andre med tilsvarende sentral godkjenning. Det samme gjelder utvidelse og vesentlige forandringer.
2. Ved dimensjonering av anlegget skal k faktor legges til grunn. Vannforbruk per dyse i lengst avstand fra vanntilførsel beregnes ut i fra trykk i forhold til k faktor. Det må kunne bevises at sløkkedyser brukt i anlegget er like gode eller bedre enn sprinklerdyser.
3. Anlegget skal kontrolleres av kompetent kontrollør minst en gang pr. år.
4. Vanntåkeanlegget skal alltid holdes i full driftsikker stand og være vel vedlikeholdt. Påbudte planer, instruksjoner, journal etc. skal alltid være på plass.
5. Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person eller firma som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt. Denne person eller firma skal ha relevant opplæring fra installasjonsfirma eller leverandørfirma, i drift og vedlikehold av anlegget.

Den ansvarshavende skal påse at:

- hovedventil er plombert i åpen stilling til all tid
 - styringskap for anlegget, både det elektriske og vannsentral, skal være fritt for vedkommende ting.
 - ved anlegg hvor trykkøkningstank brukes skal trykket og vannnivå på vannbeholder sjekkes, samt manometer på trykkflaske/kompressor og tilkoblinger sjekkes.
 - ved anlegg hvor trykkøkningpumper brukes skal de prøvestartes hver uke for å forsikre om at tilstrekkelig kraft er tilstede til full drift av anlegget
 - dysene ikke er tildekket, har fysiske skader eller at det eksisterer forhold som reduserer sløkkeanleggets effektivitet
 - rørsystemet med oppheng er uskadd
 - vannforsyningen sjekkes hvert år og filteret rengjøres
 - deteksjonsanlegget er sjekket hvert halv år
 - journal blir ført for foretatte kontroller og prøvninger, over feil, mangler og forhold som kan svekke anleggets effektivitet, og over alle utløsninger av anlegget med angivelse av årsak, samt at skjema over enhver utløsning, lekkasje, brudd og lignende blir fylt ut og sendt til anleggets ansvarshavende.
 - påbudt reservemateriell er til stede til enhver tid, se pkt 6 under.
6. Såfremt sløkkeanlegget er avhengig av elektrisitet skal deteksjonsanlegget være utstyrt med back-up batterier for å sikre mot strømbrytning. Pumper og lignende må kobles direkte til pålitelig strømtilførsel.
 7. Det skal alltid være reserveforråd av sløkkedyser avpasset etter installasjonens størrelse og art. Andre reservedeler som manometer, slanger og tilkoblinger og lignende kan også kreves.
 8. Forandring, ominnredning eller utvidelse av de sløkkingsbeskyttende bygninger må ikke finne sted med mindre sløkkeanleggets effektivitet opprettholdes.

Forandringer ved et installert sløkkingsanlegg må utføres av tidligere nevnt godkjent personell. I alle tilfeller skal tegninger av forandringer være approbert av selskapet eller kontrollinstansen. Ved vesentlige forandringer/utvidelser skal disse besiktiges av kontrolløren snarest mulig etter utført arbeid.

Forsikringstakeren skal underrette selskapet om forandring eller nyoppføring av bygg uten sløkkingsanlegg innenfor 10 m avstand fra sløkkingsbeskyttet bygning, med mindre det er oppført brannvegg av mur eller betong mellom byggene.

9. Hvis anlegget eller del av dette settes ut av virksomhet gjelder følgende:

- Før slokkeanlegget settes ut av virksomhet må selskapets samtykke innhentes og brannvesen varsles.
- Arbeidet må utføres slik at slokkeanlegget kortest mulig er ute av virksomhet. Om mulig skal ikke anlegget settes ut av virksomhet på natten. Så lite som mulig av anlegget stenges under arbeidet.
- Før anlegget settes ut av virksomhet skal ansvarshavende forvisse seg om at det øvrige brannslukkingsutstyr er i full orden og klart til øyeblikkelig bruk. Det må etableres en hensiktsmessig kontrollordning med jevnlig vaktrunder i de lokaler hvor anlegget er avstengt. Lokaler hvor det ikke jevnlig er folk til stede, må kontrolleres også i arbeidstiden.
- Røyking skal strengt forbys.

10. Skade på ting ved feilaktig utløsning av godkjent automatisk slokkeanlegg:

Selskapet svarer for skade som følge av plutselig og uforutsett utstrømming av slökkemiddel fra slokkeanlegget og dettes tilførselsledning fra anleggets hovedventil – alt innenfor bygningen.

KUNDEVALGTE TILLEGGSFORSIKRINGER

Når forsikringen er utvidet med dekning angitt i kundevalgte tilleggsforsikringer, gjelder utvidelsen i de samme områder som dekningen den er tilknyttet, hvis ikke annet fremgår av det enkelte tilleggsforsikringer.

Egenandel er kr 15000,-, såfremt ikke annen egenandel fremgår i avtalt tilleggsforsikring

N14 BYGG UNDER OPPFØRING

I byggetiden fram til ferdigstillelse gjelder følgende endringer i forhold til vilkårene.

1. HVA SOM ER FORSIKRET

1.1 Forsikringen omfatter sikredes risiko for:

- utførte bygge-, anleggs-, monterings- og installasjonsarbeider.
- materialer og utstyr som er losset på forsikringsstedet og som skal inngå i arbeidet.
- materialer og utstyr byggherren har betalt forskudd for, men som ennå ikke er levert på forsikringsstedet.

Sikkerhetsforskrift, se næringsbyggvilkårenes pkt 5.2.

1.2 UTOVER FORSIKRINGSSUMMEN OMFATTER FORSIKRINGEN OGSÅ:

1.2.1 *Ryddingsutgifter*

Utgifter til riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester av skadde ting med inntil kr 1.000 000.

1.2.2 *Prisstigning etter skade*

Påløpne ekstrautgifter på grunn av prisstigning etter skadedag, begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadde ting, se pkt. 7.5.

1.2.3 *Rekonstruksjon*

Utgifter til nødvendig rekonstruksjon av manuskripter, yrkestegninger og beregninger, arkiver, registre, kartoteker, forretningsbøker, datafiler og - program etter erstatningsmessig skade.

Rekonstruksjon må foretas innen 2 år.

Erstatningen er begrenset til kr 100.000.

1.2.4 *Ansvar*

Forsikringen gjelder også ansvar i egenskap av byggherre. Byggherreansvaret omfatter også skade ved sprengnings-, gravings- og pelingsarbeid, ras og jordskred med inntil kr 1 000 000 på ting og kr 4. 000.000 på person.

1.2.5 *Forsering*

Merkostnader som følge av reparasjon av skadede ting på overtid og ved helligdagsarbeid, ved forsendelse av skadede ting som il-, ekspress- eller flyfrakt, samt annen lignende forsering, med 20 % av forsikringssummen for de skadde ting, høyst kr 500.000.

1.3 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE:

1.3.1 Boder, brakker, verksteder, containere kompressorhus, redskaper, verktøy, tilriggingsutstyr, og øvrig utstyr som anvendes for arbeidets gjennomføring, men som ikke skal inngå i bygget eller anlegget.

1.3.2 Kraner

1.3.3 Eksisterende bygning, bygningskonstruksjoner eller anlegg.

Når det er nevnt i polisen erstattes likevel eksisterende bygg som gjennomgår omfattende rehabilitering, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner. Dette gjelder tiltak som kommer inn under plan- og bygningslovens § 93(Tiltak som krever søknad og tillatelse). For eksempel vil tak, reisverk, bærende konstruksjoner, grunnmur og eventuelt fasade som står igjen av eksisterende bygningskropp være omfattet av forsikringen.

- 1.3.4 Merutgifter som skyldes påbud fra offentlig myndighet.
- 1.3.5 Penger og verdipapirer
- 1.3.6 Sjø- og luftfartøyer og maskiner med egen fremdriftsmotor.
- 1.3.7. Avbruddstap av enhver art og utgifter til provisoriske tiltak for å begrense avbruddstap, dagmulkt o.l., kostnader ved omgjøring av feilaktig eller på annen måte ikke kontraktsmessig utført arbeid, eller andre økonomiske følgeskader utover det som er avtalt etter punktene 1.2.1 – 1.2.5 i dette kundevalgte tilleggsforsikringer.

2. HVLKE SKADER SOM ERSTATTES

Skader erstattes etter bestemmelsene i næringsbyggvilkårenes

- pkt 4.1 Fellesregler,
- pkt 4.2 Brann,
- pkt 4.3 Vann og annen væske,
- pkt 4.4 Brudd på bygningens rørledning,
- pkt 4.5 Tyveri og skadeverk,
- pkt 4.6 Naturskade.

3. EGENANDELER

Egenandelen ved skade er som angitt i forsikringsbeviset under avtalt egenandel for:
Øvrig areal.

N21 BENSINPUMPER

Førsterisiko

Selskapet erstatter brannskader og skadeverk på bensinpumper inkl. fundamenter.

Selskapet erstatter **ikke** skader forårsaket av motorkjøretøy som etter Bilansvarsloven skal være forsikret.

Skadeverk skal meldes til politiet.

Egenandel ved skade er 10 % av den beregnede skade, min. avtalt egenandel for skade på bygningen i næringsbyggforsikringen.

N25 TANKFORSIKRING

Førsterisiko

Forsikringen omfatter tank og/eller innhold.

1. DEFINISJON

Med tank forstås foruten selve tanken, uansett størrelse, også tilknyttede rørledninger fra tanken til og med nærmeste ventil.

2. SELSKAPET SVARER FOR PLUTSELIG OG UFORUTSETT SKADE

2.1 på selve tanken ved eksplosjon eller implosjon ved trykk av luft, gass eller damp.

2.2 på selve tanken som følge av konstruksjons- eller materialfeil, forsømmelighet, skjødesløshet, ond vilje, udyktighet eller annen uforutsett hendelse.

2.3 på innhold i tanken ved utstrømming, ødeleggelse eller forurensing av væske som er i eller renner ut av tanken, såfremt skaden er en følge av erstatningsmessig skade etter punktene 2.1 og 2.2.

Selskapet erstatter under denne dekning **ikke** skade som utstrømmende væske gjør på andre ting.

3. SELSKAPET ERSTATTER IKKE SKADE

- 3.1** på tanken som skyldes slitasje, korrosjon, gradvis forringelse eller normal bruk.
- 3.2** som følge av langsom uttrengning av væske (diffusjon).
- 3.3** gjennom normalt svinn.
- 3.4** på væsken ved blanding av tilstedeværende råvarer eller produkter ved væskens behandling eller lagring.
- 3.5** som leverandøren eller andre er ansvarlige for i henhold til kontrakt eller avtale, med mindre forsikringstakeren kan godtgjøre at den ansvarlige ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser.

4. SIKKERHETSFORSKRIFTER OG TEKNISKE BESTEMMELSER

- 4.1** Tanken skal være slik utført, eller forsynt med slik anordning, at faren for sprekkdannelser som følge av overtrykk er så vidt mulig eliminert.
- 4.2** Ved påfylling og tapping - likevel minst en gang årlig - skal væskekvantiteten i tank som rommer mer enn 50 m³ måles og journalføres så vel før som etter påfylling, respektive tapping. Journalen skal framlegges ved inntruffet skade og for øvrig når selskapets representant måtte forlange det.

Bestemmelsene gjelder likevel ikke for tanker med kontinuerlig tapping. For slike tanker må kontroll av normal lekkasje eller svinn skje på annen hensiktsmessig måte.

5. EGENANDELER

Hvis ikke annet er avtalt, er egenandelen ved skade som avtalt for næringsbyggforsikringen.

Bistand i klagesaker

Hvis dere mener at det er gjort en feil fra selskapets side, og dette ikke avklares gjennom den ordinære saksbehandlingen, kan skriftlig klage gjøres til:

Finansklagenemnda
Pb. 53 Skøyen
0212 Oslo

Dere mister retten til å klage hvis klagen ikke er fremsatt overnevnte instans eller sak ikke er anlagt de alminnelige domstoler, innen seks måneder etter dere fikk skriftlig melding om avgjørelsen.